

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Qvæstio I. De Contritione, Quæ est prima pars Sacramentis Pœnitentiæ.
Quid sit contritio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Tertio, Non poterat imponi Sacerdotibus: neque illi qui pœnitentiam publicam egerant, poterant ad Ordines promoueri; vt patet ex cap. 14. epistolæ Syriaci ad Himericum Tarraconensem Episcopum. Nec etiam coniugatis, sine consensu alterius coniugis: nam à complexu coniugali tales pœnitentes abstinere debebant; vt patet ex Concilio Arelatenſi 2. can. 21. & 22.

Quarto, A solo Episcopo imponebatur, & ab eodem soluebatur, non autem à Presbyteris, nisi in absentia Episcopi, idque urgente necessitate; vt patet ex Concilio Carthaginensi 2. cap. 4. & ex epistola 86. D. Leonis.

Quinto, Imponebatur feria 4. ante Dominicam Quadragesimam; vt patet ex Concilio Agathensi apud Gratianum dist. 50. Can. In capite. In cuius signum consignantur adhuc fideles eodem die cineribus. In die autem Cœnæ Domini omnes reconciliabatur & communicabant, idque singulis annis, donec tempus pœnitentiæ esset expletum, quod quibusdam longius, alijs breuius constituebatur, vt trium, septem, decem, vel duodecim annorum; vt patet ex eodem loco.

Sexto, Erant variae pœnæ. Prima, Abstinere à communione Eucharistiæ, præterquam in Cœna Domini; vt patet ex Cypriano epist. 8. Secunda, Non poterant vnquam promoueri ad Clerum, vt patet ex dictis. Tertia, Abstinere à nuptijs. Indulgebatur tamē interdum adolescentibus ad vitandam fornicationem; vt patet ex epist. 92. cap. 12.

Quarta, Non poterant accedere ad militiam secularem; vt patet ex eadem epist. c. 11. Quinta, Non poterant interim esse susceptores in Baptismo vel in Confirmatione; vt patet ex Concil. Parisiensi lib. 1. cap. vltimo. Sexta, Carebant infirmorum Vnctione; vt patet ex Innocentio I. epistola ad Decentium c. 8. Septima, Erant separati loco à reliquis fidelibus. Primo enim debebant manere ante fores Ecclesiæ: postea admittebantur intro, sed cum Catechumenis: postremò admittebantur cum fidelibus; sed alijs communiatis non poterant communicare ante reconciliationem; patet hoc ex epistola Canonica Gregorij Thaumaturgi, quæ additur Canonibus Photij. Octaua pœna, Habebant habitum lugubrem: erant enim induti veste pulla, & cilicio, & tonso capite, exceptis feminis, quæ caput velabant; patet hoc ex Ambrosio lib. ad virginem lapsam cap. 8. & ex Paciano Episcopo Barcelonensi in exhortatione ad pœnitentiam. Nona, Singulis diebus ieiuniorum debebant venire ad Ecclesiam, & submittere capita Sacerdotibus, vt eis manus imponerent, & pro eis orarent; vt patet ex can. 80. Concilij IV. Carthaginensis. Decima, Sepelire mortuos; patet ibidem can. 81. Undecima, Flectere genua diebus Dominicis & tempore Paschali, quando alij stantes orabant; ibid. can. 82. Duodecima, Vitare balnea & conuiuia, & insistere orationi & ieiunijs, cubare in sacco & cinere; patet ex Ambrosio lib. ad virginem lapsam cap. 8. & ex alijs.

IN ADDITIONES D. THOMÆ. QVÆSTIO PRIMA.

De Contritione, quæ est prima pars Sacramenti Pœnitentiæ.

Quid sit Contritio?

Notandum est, Concilium Tridentinum sess. 14. can. 4. definire Contritionem generatim hoc modo, *Contritio est animi dolor, ac detestatio de peccato commisso cum proposito non peccandi de cætero.* Circa quam definitionem sunt aliquot dubia.

D V B I V M I.

Virum Contritio essentialiter sit detestatio, an dolor?

HI actus sunt distincti. Detestatio enim est odium, & opponitur amorī, seu complacentiæ. Dolor autem, seu tristitia oritur ex detestatione mali, si ipsum malum sit præsens, & opponitur gaudio.

Respondeo: Quidam putant Contritionem propriè & essentialiter esse detestationem: Dolorem verò esse effectum contritionis. Ita Caietanus O-puscule de Contritione qu. 1. Dominicus Soto dist. 17. quæst. 2. art. 1. Ratio ipsorum est: Quia contritio est primus actus pœnitentiæ: atqui dolor non potest esse primus actus, nam oritur ex displicentiâ, & odio.

Sed contrarium videtur esse verius, scilicet Contritionem propriè esse Dolorem de peccato com-

missio. Primò, Quia ipsum nomen afflictionem & dolorem insinuat. Secundò, Quia pœnitere formaliter est dolere, non detestari: atqui contritio formaliter est pœnitentiâ: ergo formaliter est dolor. Tertio, Quia in Beatis est displicentiâ peccatorum olim commissorum, non tamen in illis est contritio; quia non est in illis dolor, cum eius non sint capaces, propter statum.

Aduerte tamen, Dolorem non posse esse sine detestatione mali, de quo doletur; & ideo Concil. Tridentinũ supra sess. 14. can. 4. vtrumque posuit. Dices: Ergo, si quis detestaretur peccata sua sine dolore, non legitime pœniteret. Respondeo: Fieri nequit in hac vita, vt quis serio detestetur sua peccata in ordine ad reconciliationem, quin simul doleat: nam detestatio feria mali, quod concipitur adesse, necessariò parit dolorem; sicut amor boni presentis necessariò parit gaudium. Si tamen ponamus non interuenire dolorem, non erit pœnitentiâ, vt patet in Beatis.

Ad Rationem in contrarium: Etsi dolor non sit primus actus habitus pœnitentiæ absolutè considerati, est tamen primus actus ipsius quatenus dicitur Pœnitentiâ. Adde nec ipsam detestationem esse primum actum illius habitus, vt patet ex supra dictis.

Contritio propriè est dolor, non detestatio.

An possit quis legitime pœnitere sine dolore.

DVBIVM II.

Virum ad contritionem requiratur propositum non peccandi in posterum, & quale?

R Espondeo & Dico Primò: Certum est Contritionem continere nõ solum dolorem peccatorum commissorum; sed etiam propositum amplius non peccandi, seu rectè vivendi. Est fide tenendum. Patet ex Concilio Florentino in instructione Armenorum; & Tridentino sess. 14. cap. 4. vbi Contritio definitur esse Dolor de peccato commisso cum proposito non peccandi in posterum.

Probatur Ezechielis 18. v. 25. Si impius egerit penitentiam ab omnibus peccatis suis, & custodierit omnia precepta mea; vità viuet, & non morietur; omnium iniquitatum eius non recordabor: vbi illud (custodierit omnia precepta mea) referendum est ad propositum, nõ ad executionem: quia nõ requiritur omnium mandatorum custodia in executione ante iustificationem. Amos 5. v. 15. Odite malum, & diligite bonum, si forte misereatur Dominus Deus exercituum.

Isaïe 1. v. 16. Auferte malum cogitationum vestrarum, quiescite agere perverse, discite bene facere. Et addit: Si fuerint peccata vestra, vt cocinum, quasi nix dealbabitur: vbi promittitur remissio post bona opera, saltem in proposito. Idè colligitur ex illis Scripturis, quæ describunt penitentiam per conuersionem.

Ioël. 2. v. 12. Converterimini ad me in toto corde vestro: Conuersio enim includit, nõ solum auersionem à peccatis, sed maximè applicationem animi ad obediendum Deo.

Dico Secundo: Hoc propositum debet esse formale & expressum, si homo cogitet de modo vitæ in posterum degenda. Si tamen hæc cogitatio non occurrat, sufficit implicitum & virtuale propositum inclusum in serio dolore peccatorum.

Prior Pars est communis Doctorum, & satis colligitur ex Concilijs, & Scripturis citatis, quæ requirunt propositum emendationis. Quod maximè verum est, quando homo de ea re cogitat: vnde cõmuniter à Doctoribus recepta est illa definitio Magistri dist. 15. Penitentia est virtus, quæ commissa peccata cum emendationis proposito plangimus. Probatur Ratione: Quia inter homines ad reconciliationem nõ sufficit dolere de iniuriâ, sed requiritur, vt etiam promittant non amplius inferre. Patet, cum filij redeunt in gratiam cum parentibus, & domini cum seruis. Primùm enim, quod ratione naturali duce post ostensum dolorem dicunt, est, Non faciam amplius: quod si id sponte nõ dicant, etiam pœnis extorquetur: ergo similiter ratio naturalis fide instructa dicat, ad reconciliationem cum Deo requiri expressum propositum non peccandi de cetero, si id animo occurrat. Confirmatur: Quia sicuti ad compensationem iniuriæ pertinet dolere de iniuriâ illatâ, ita etiam proponere, seu promittere non amplius inferre.

Alterà Pars est contra Dom. Soto dist. 15. q. 1. art. 2. & dist. 17. q. 2. a. 1. Sed eam docet Andreas Vega. lib. 13. in Concilium Trident. c. 21. & 22. Nauarrus cap. 1. Enchiridij nu. 10. & 15. Ioannes Medina Codice de Penitentia Tract. 1. quæst. 3. & alij multi recentiores.

Probatur Primò: Quia quando nõ habemus memoriâ peccati mortiferi, sufficit virtualis dolor, seu contritio inclusa in actu dilectionis Dei, & cõsequenter sufficit actus dilectionis Dei super omnia ad iustificationem, vt supra dictum est: ergo similiter quando nõ occurrit cogitatio illa de

modo viuendi in posterum vt sit dum homo totus est occupatus in examinandâ & detestandâ vitâ præteritâ sufficit virtuale propositum emendationis in serio peccati dolore inclusum; ac proinde sufficit serius dolor de peccatis præteritis. Si enim virtualis penitentia aliquando sufficit, cur nõ etiam virtuale propositum emendationis in actuali dolore peccati inclusum? Secundo: Contritio nõ accipit vim iustificandi ex proposito emendationis; sed ex eo, quod perfectè repugnet peccato, quatenus est offensio Dei: ergo absolute nõ est necessaria expressa voluntas emendationis. Tertio: Hęc voluntas sepe potest insculpare omitteri ab eo, qui ex amore Dei super omnia dolet de peccatis: atqui nõ est credibile huic nõ dimitti peccata, cum sine vllâ suâ culpâ careat illo actuali proposito, & alioqui diligit Deum super omnia; præsertim cum dilectio Dei super omnia sufficiat ad iustificationem, iuxta illud, Charitas operum multitudinem peccatorum.

Petes vtrum illud expressum propositum sit necessarium ad remissionem peccatorum venialium, seu ad legitimam venialium penitentiam?

R Espondeo: Videri necessarium, si occurrat cogitatio de ratione viuendi in posterum. Primò: Quia Concilium Trid. generaliter requirit hoc propositum ad contritionem in genere acceptam, seu ad actum penitentia: atqui venialia nõ remittuntur sine actu penitentia: seu contritione in genere. Secundo: Quia nõ potest quis serio dolere de aliquo peccato, præsertim eo fine, vt Deo reconcilietur, quin statim inde sequatur propositum emendationis, si illa cogitatio incidat: nam hoc est vnum ex illis, quæ maximè inducunt offensum ad ignoscendum.

DVBIVM III.

Virum Contritio includat etiam propositum confitendi, & satisfaciendi ex arbitrio Sacerdotis?

R Espondeo: Contritio considerata, vt est legis natura, nõ continet hoc propositum. Vnde Concilium Trident. eam sic definiens, nihil aliud posuit, quàm detestationem, dolorem, & propositum non peccandi de cetero, quæ iure naturæ sunt necessaria.

Verum contritio, vt ad nouam legem pertinet, continet etiam propositum confitendi, & satisfaciendi ad arbitrium Sacerdotis. Patet hoc ex Synodo Complutensi cõfirmata à Sixto IV. vbi damnatur hæc propositio cuiusdam Petri Oxomensis, Per solam cordis contritionem remittuntur peccata mortifera quoad culpam, & pœnam alterius sæculi, sine ordine ad clauas. Et ex Concilio Trident. sess. 14. c. 4. vbi dicitur, quod Contritio in homine lapsi post Baptismum ita demum præparat ad remissionem peccatorum, si cum fiducia diuina misericordie & voto reliqua prestandi coniuncta sit: & infra dicitur, Contritionem includere votum Sacramenti. Hinc DD. passim in definitione Contritionis hoc addunt; vt patet ex art. 1. D. Thomæ, quia definiunt contritionem vt in noua lege exerceri debet. Verum satis est, si hoc propositum sit implicitum; cõtinetur enim in proposito delendi peccata, & seruandi mandata. Nam medium ad delenda peccata, est confessio Sacramentalis & satisfactio: & pari modo vnum ex diuinis mandatis est, vt confiteamur, & satisfaciamus. Ita Ioannes Medina qu. 3. de Penitentia; & Nauarrus cap. 1. num. 15. & alij.

DVB.

Responso affirmans est de fide.

Ezech. 18.

Amos 5.

Isaïe 1.

Ioël. 2.

Aliquando necesse est vt hoc propositum sit expressum & formale.

Aliquando sufficit, vt sit virtuale & implicitum.

Idem dic de necessitate huius propositi ad remissionem venialium.

9 Vt est legis natura.

9 Vt pertinet ad nouam legem.

D V B I V M. IV.

Quomodo differat Contritio proprie dicta ab Attritione?

10
Divisio
Contritio-
nis, in per-
fectam &
imperfectam.

Notandum Primò: Contritionem generatim acceptam, de qua haecenus, diuidi in duas species; in Contritionem proprie dictam, & Attritionem. Colligitur ex Concilio Trident. sess. 14. cap. 4. ubi ait Attritionem esse imperfectam contritionem. Et quamuis, strictè loquendo, solus ille dolor, qui est de peccato, vt est offensio Dei, procedens ex imperfecta dilectione, dicatur imperfecta contritio, eò quòd circa idem obiectum formale versetur, tamen generatim omnis Attritio vocatur à Concilio, Contritio imperfecta.

11.
Contritio
perfecta.

Notandum Secundò: Contritionem proprie dictam, quæ & perfecta dicitur, esse dolorem de peccato, vt est offensio Dei, tanquam de summo malo, cum proposito emendationis non peccandi de cetero: vt communiter Doctores docent. Vnde sequitur tot esse species Attritionis, quot modis contingit deficere ab hac perfectione. Prima ergo species sit, quæ quis dolet de peccato, & proponit abstinere propter damnum temporale: vt fur ob infamiam, vel mortem. Secunda, quando dolet & proponit abstinere propter turpitudinem peccati: idque dupliciter; vel quatenus peccatum est contra dictamen nudæ rationis naturalis, vel contra dictamen rationis fide illustratæ. Tertia, quando propter timorem gehennæ. Quarta, quando ob amissionem bonorum spiritualium; vt bonorum operum, gratiæ Diuinæ, & vitæ æternæ. Quinta, quando dolet quis de peccatis propter Deum dilectum amore naturali, id est, quatenus est auctor bonorum naturalium. Sexta, quando dolet propter offensionem Dei ex affectu supernaturali, sed non tanquam de summo malo; imò fortassis magis doleret de iactura bonorum temporalium vel fame, etsi hanc comparisonem non faciat. In his sex speciebus suppono adesse propositum absolutum emendationis, seu non peccandi in posterum; easque duntaxat deficere à perfectione Contritionis ex parte rationis dolendi, quia videlicet non dolent propter Deum ex affectu supernaturali, vel certè non supra quoduis aliud malum.

Contritio-
nis imper-
fecta, seu
Attritio-
nis, species,
ex parte ra-
tionis do-
lendi.

His addi potest septima species ex parte propositi; quando homo dolet propter Deum, sed non habet absolutum propositum abstinendi in posterum; verum tantummodò velleitatem quandam: qualis est plerumque vsurarium, meretricum, attritio, & eorum qui penitus sunt immergi peccatis. Verum autem solis naturæ viribus possit haberi absolutum propositum abstinendi in futurum, est alterius loci. Nunc supponamus id esse possibile, quamuis sit admodum difficile.

Septima
species ex
parte pro-
positi.

Ex his facile est colligere, quomodo Contritio proprie dicta & Attritio differant. Differunt enim Primò: quòd Contritio procedat ex dilectione Dei super omnia; Attritio autem non procedat ex tam perfecto affectu benevolentiae erga Deum; sed vel ex affectu inferiore erga Deum, vel ex amore proprie salutis, vel pulchritudinis virtutis. Secundò: Contritio dolet de peccato tanquam de summo malo, ac proinde summe dolet, nempe appetitiuè: Attritio verò non sic apprehendit peccatum, tanquam summum malum. Tertio: Contritio dolet de peccato, quia est offensa Dei; id est, quia offendit eum, quem summe amare

13.
Differentia
inter Attritio-
nem &
Contritio-
nem.

& honorare debebat: Attritio autem non respicit semper hanc rationem formalem; sed plerumque ob alias causas dolet. Et quamuis sit quedam Attritio, quæ etià ob hanc causam dolet, scilicet sexta species; non tamen ita perfecte dolet, sicut decet, de summo malo.

Ex his ulterius patet, Attritionem nunquam posse fieri Contritionem, cum obiecto formali differant, vel saltem modo in illud tendendi.

Attritio
nunquam
fieri potest
Contritio.

D V B I V M. V.

Virum omnes ha Attritiones sufficiant, saltem cum Sacramento, ad iustificacionem?

Respondeo & Dico Primò: Certum est eam attritionem, quæ concipitur per auxiliu speciale ex consideratione turpitudinis peccati, vel metu gehennæ (& idè dico si ex amissione bonorum spiritualium) cum spe veniæ, si voluntatem peccandi excludat, sufficere cum Sacramento Penitentiae.

Probatur Primò: quia hoc docet Concilium Trid. sess. 14. cap. 4. Vbi de hac attritione sic ait, Quamuis sine Sacramento Penitentia per se ad iustificacionem perducere peccatorem nequeat, tamen eum ad Dei gratiam in Sacramento Penitentia impetrandam disponit: (nempe ad gratiam iustificacionis, non ad contritionem, de illa enim apertè loquitur Concilium: hæc autem in ipso Sacramento impetratur, id est, per ipsum Sacramentum, ac proinde ex opere operato. Idem docent passim Doctores dist. 18. qui dicunt, Per Sacramentum penitentia ex attritio fieri contritum. Ita D. Thomas suprà qu. 86. art. 6. & in 4. dist. 18. q. 1. ar. 3. & ibidem Scotus, Durandus, Paludanus, & alij, præter paucos, qui contrarium sentire videntur, vt Bonauentura, Richardus, Gabriel, & Alexander. Sed hæc res post Concilium non potest esse dubia.

2. & 3. et 4.
Species At-
tritionis
cum Sacra-
mento suffi-
ciunt ad
iustificacionem.

Trident.

Scholasti-
ci.

Probatur Secundò, Ratione: Primò, quia in lege naturæ, & veteri, sine Sacramento Contritio semper fuit sufficiens ad remissionem peccatorum: ergo in lege Euangelica, quando habemus Sacramenta quæ ex se sunt efficacia ad remissionem peccatorum, sufficit Attritio. Secundò: quia alioquin per Sacramentum nunquam absolueremur à culpa; sed solum declararemur esse absoluti, antecedente contritione; quod est erroneum: nam sic in Ecclesia nõ esset verè potestas remitti peccata; sed solum declarari esse remissa. Tertio: quia alioquin remissio peccati non esset facilior nunc, quam olim: quod est contra gratiam noui testamenti.

Ratio.

Dico Secundò: sufficit etiam ea attritio, quæ ex amore Dei, & auctoris naturæ, per auxiliu speciale concipitur: vt dum quis dolet, quòd offenderit Deum, à quo tot beneficia humana & naturalia accepit, opes, honores, sanitatem, liberos, longam vitam, &c. Ratio est: quia hæc attritio magis accedit ad amicitiam Dei, quam illa superior, quæ ob metum gehennæ, vel turpitudinem peccatorum concipitur.

14
5. species
etiam suffi-
cit.

Dico Tertio, Sex species attritionis etiam sufficiens est cum Sacramento. Probatur, Quia est omnium attritionum optima & perfectissima, proximè accedens ad contritionem. Nam est ex affectu charitatis, sicut contritio, & est coniuncta cum absoluto & efficaci proposito emendationis. Solum autem differt à contritione, quòd contritio doleat de peccato, vt offendit Deum vt auctorem bonorum supernaturalium; tanquam de summo malo; adeò, vt si in particulari faceret com-

15
6. species
similiter
sufficit.

parationem cum alijs malis; ex vi illius contritionis plurius æstimaret peccatum, magisque illud detestaretur. Hæc autem attritio non ita perfectè dolet; nam si fieret comparatio cum alijs malis, ex vi huius attritionis non inclinaret ad magis dolendum de peccatis, quàm de alijs maximis malis. Hanc tamen comparationem non facit, nec expedit ut faciat; si enim illam faceret, & actu plurius æstimaret alia mala quàm peccata, non esset capax absolutionis.

16
Quæ Attritio non sufficere cum Sacramento.

Dico Quartò: Nulla attritio sufficit ad remissionem peccatorum in Sacramento consequendam, quæ solis naturæ viribus concipitur; sed omnis idonea attritio ad iustificationem debet proficisci ex auxilio speciali. Probatur ex Concilio Tridentino sess. 6. cap. 3. ubi docet exordium iustificationis in adultis sumendum esse à gratia, id est, à vocatione, quæ nihil aliud est, quàm inspiratio diuina tum in intellectu, tum in voluntate. Loquitur autem Concilium non solum de iustificatione, quæ fit extra Sacramentum, sed maxime de eâ quæ fit per Sacramentum. Et can. 3. definit, sine præueniente Spiritus sancti inspiratione hominem non posse penitere ut oportet ad iustificationis gratiam consequendam. Ratio est: Quia cum hæc attritio sit dispositio ad gratiã, debet aliquo modo esse supernaturalis, scilicet vel secundum substantiam suam, vel secundum modum. Neque sufficit, si bonâ fide existimes te habere legitimum dolorem: nam illa bona fides non potest supplere defectum, qui est in ipsa dispositione; sed solum excusat à peccato, quod committeres, si scires te non legitime dispositum accedere ad Sacramentum.

17
Attritio insufficientis ad gratiam, potest esse sufficientis ad substantiam Sacramenti.

Aduerte tamen huiusmodi attritionem esse sufficientem ad substantiam Sacramenti penitentię. Ratio est: quia Sacramenta constant rebus, vel actibus naturalibus, quæ ex diuina institutione concipiunt vim supernaturalem, ut agant in hominem dispositum. Dispositio autem ad gratiam debet esse supernaturalis. Quare eadem attritio, etsi sit insufficientis dispositio ad gratiam, potest tamen esse sufficientis ut sit pars Sacramenti.

18
1. Species videtur etiam sufficere cum Sacramento.

Dico Quintò: An prima species attritionis cum Sacramento sufficiat, non est certum: satis tamen probabile est, sufficere. Tenet Scotus dist. 18. qu. 3. art. 3. Quod intellige, si malum illud temporale, propter quod dolet, apprehendatur tanquam à Deo infligendum; factis vero, si apprehendatur ut malum merè humanum. Probatur exemplo Niniitarum, quorum penitentia laudatur à Domino, & tamen timore euerisionis vrbs & mortis temporalis penitentiam egerunt: ergo, si quis cum tali penitentia accederet ad Sacramentum, consequeretur fructum Sacramenti. Confirmatur: quia hic dolor sequitur ex fide proidentia & iustitia diuinæ, & ex timore Dei tanquam ultoris peccatorum.

19
7. Species nõ sufficit.

Dico Sextò: vltima species, scilicet, cui deest absolutum propositum, non sufficit ad gratiam consequendam etiam cum Sacramento. Ita Dom. Soto suprâ, & alij. Ratio est: quia propositum non peccandi debet esse absolutum; alioquin non excluditur propositum peccandi, quod tamen excludi debere docet Concilium Tridentinum.

20
Dolor solum putamus non sufficere ad substantiam Sacramenti.

An autem sufficiat ad substantiam Sacramenti, si quis bonâ fide existimaret, suum dolorem esse legitimum, dubium est. Dominicus Soto putat sufficere: quod non est improbable.

Contrarium tamen videtur omnino verius. Ratio est: quia talis peccator, omnibus consideratis, non verè dolet de peccato, neque illud odit; Nam voluntarie in eo vult persistere, sed tantum dolet secundum quid, quatenus peccatum seorsim & præcisè consideratur.

Dices: Alexander III. Cap. Quod quidam de Penitentis & remissionibus, præcipit recipi eorum confessionem; qui dicunt se à peccatis abstinere non posse: ergo in illis saltem Sacramentum erit validum.

Respondco, Ibidem dicere Pontificem talem penitentiam non esse veram: vult tamen eorum confessionem admitti, non ut absoluantur sine absoluto proposito, sed ut salutaribus monitis ad illud concipiendum inducantur.

D V B I V M. VI.

Utrum Attritio in Sacramento Penitentia debeat esse existimata Contritio à penitente?

Dominicus Soto dist. 18. q. 3. art. 2. affirmat. Quæ opinio est securissima in praxi.

21
Soto affirmat.

Contrariam tamen sententiam puto veriorē, quam sequitur Nauarrus, cap. 1. num. 43. Correctâ sententiã priorē; & Melchior Canus lect. 5. de Penitentia, & passim recentiores. Probatur Primò: Quia Concilium Tridentinum hoc non requirit, quod tamen dogmaticè & strictè loquitur, nec ignorabat Doctorum sententias. Secundò: Quia sicut Baptismus est Sacramentum mortuorum secundum spiritum, ita etiam Penitentia: ergo sicut non est necesse, ut is qui accedit ad Baptismum, existimet se viuere spiritualiter, ut etiam Soto fatetur, ita neque, ut is, qui se submittit clauibus Ecclesię ad remissionem peccatorum, Tertio: Ad Eucharistiam sufficit attritio existimata contritio, quando non datur copia Confessoris; & pari modo ad alia Sacramenta, quæ non sunt instituta ad remissionem peccatorum: ergo minus requiritur ad Sacramentum Penitentia. Patet consequentia; quia illa sunt Sacramenta viuentium, & idè ex præcepto diuino naturali supponunt vitam, vel verè existentem, vel prudenter existimatam. Sacramentum autem Penitentia: per se primò institutum est ad remissionem peccatorum. Quartò: Quia verbo absolutionis significatur hominem absolui ab omni culpâ, etiam mortiferâ: ergo penitens non debet existimare se antea fuisse liberatum; quod tamen deberet, si necessarium esset existimare se contritum. Quintò: melior esset conditio hominis rudis, qui facillè existimabit se contritum, quàm eruditi qui dubitabit.

Opinio ne- gans est verior.

Valdè tamen consulendū, ut is, qui animaduertit se non esse contritum, sed solum attritum, doleat quòd non perfectè doleat de offensa diuina. Per hoc tamen non fiet contritus, ut quidam volunt, inter quos Paludanus dist. 17. Nam talis velleitas non æquiualeat actu absoluto: ut si quis doleat se non habere tam perfectam contritionem, quàm habuit Magdalena, non idè censeret habere tam perfectam. Neque verum est, voluntatem semper pro facto reputari: hoc enim solum in actibus externis locum habet, à quibus impedimur ob impotentiam executionis extrinsecam; non autem in actibus internis, ad quos non habemus sufficientes vires intrinsecas, vel saltem eas non ut oportet, exerimus.

22
Nobis ad praxim.

Attritus dolens se non esse contritum, non sit per hoc contritus.